

మొఘలుల క్రీస్తులన నిగ్రహించిన కథలు...

రాజులు పోయారు... రాజ్యాలు పోయాయి కానీ కొందరి జాడలు మాత్రం ఇంకా తాజాగానే ఉన్నాయి. ఆ వరుసలో మొఘలుల గురించి ముందుగా చెప్పుకోవచ్చు. భారతదేశ చరిత్రను మొఘలుల స్థాయిలో మరెవరూ ప్రభావితం చేయలేదంటే అతి శయోక్తి కాదు. ఆద్యంతం మహోద్విగ్నభరితంగా సాగిన మొఘలుల జమానాను రెండు భాగాలుగా చూడవచ్చు.

ఒకటి: రాజకీయ చరిత్ర

రెండు: ఆర్థిక, సామాజిక, సాంస్కృతిక విశేషాలు

తొలి భాగంలో మొఘలుల రాజకీయ చరిత్రను కులంకషంగా చర్చిద్దాం.

బాబర్ దండయాత్రనాటికి భారతదేశంలో రాజకీయ అన్వేషణ, సైనిక పరమైన బలహీనతలు దేశాన్ని ఆవరించి ఉన్నాయి. నిరంకుశ ధోరణులు పెచ్చుమీరడంతో ఢిల్లీ పీఠంపై ఇబ్రహీం లోడీ పాలన అంతిమ దశకు చేరింది. జైనులబ్దీన్ మరణానంతరం కాశ్మీర్ అతలాకుతలమయింది. గుజరాత్ పాలకులకు, మేవార్ రాజపుత్రులకు మధ్య నిప్పు- ఉప్పు పరిస్థితి. దక్కన్ ప్రాంతం రాజకీయంగా చిన్న చిన్న ముక్కలుగా మారింది. దేశాన్ని అలముకున్న అన్వేషణ, అస్థిరతలు సుప్రసిద్ధ తైమూర్ ఖాన్, చంఘీజ్ ఖాన్ వంశాల వారసత్వాన్ని పుణికిపుచ్చుకున్న బాబర్ ను భారత్ పై దండయాత్రకు ప్రేరేపించాయి. సియాల్కోట్ లో దౌలతాఖాన్ లోడీ సైన్యాలను చిత్తుగా ఓడించిన బాబర్ సర్ హింద్ మీదుగా ఢిల్లీ వైపు మరలాడు. చరిత్రాత్మకమైన పానిపట్ వైదానంలో క్రీ.శ. 1526లో లోడీలను చావుదెబ్బ తీస్తూ బాబర్ విజయభేరి మోగించాడు. ఆ తర్వాత క్రీ.శ.1527లో జరిగిన కాణ్ణి యుద్ధంలో అతిశక్తిమంతుడైన మేవార్ రాజు రాణా సంగాను బాబర్ ఓడించాడు. రాజపుత్రులంతా చంధేరికి చెందిన మేధినీ రాయ్ నాయకత్వంలో ఒకటి కావడంతో - బాబర్ హఠాత్తుగా ఛందేరి దుర్గం పై దాడిచేసి వారిని ఓడించాడు. ఫలితంగా మధ్య భారతదేశం మొత్తం బాబర్ ఆధీనంలోకి వెళ్లింది. మరోపంక బీహార్ పాలకుడైన మహమ్మద్ లోడీ మొఘలులకు వ్యతిరేకంగా పావులు కదపడంతో-బాబర్ క్రీ.శ. 1529లో గోగ్రా వద్ద జరిగిన యుద్ధంలో లోడీని ఓడించాడు. దీంతో ఉత్తర భారతమంతా మొఘలుల ఆధీనంలోకి వెళ్లింది. నలభై ఏళ్ల వయసులో బాబర్ క్రీ.శ. 1530లో ఆగ్రాలో కన్నుమూశాడు. ఆయన మృతదేహానికి కాబూల్ లో అంతిమ సంస్కారాలు నిర్వహించారు.

బాబర్ తదనంతరం ఆయన పెద్ద కుమారుడు హుమయూన్

రాజ్యాధికారాన్ని చేపట్టాడు. సోదరులైన కమ్రూన్, అస్కారీ, హిందాల్ లకు కొన్ని ప్రాంతాలను పంచాడు. ఈయన హయాంలో షేర్ ఖాన్ సుర్ నేతృత్వంలో అఫ్ఘాన్లు తిరిగి విజృంభించారు. హుమయూన్, గుజరాత్ పై దండెత్తిన సమయంలో షేర్ ఖాన్ బెంగాల్ ను ముట్టడించాడు. ఫలితంగా 1539లో హుమయూన్, షేర్ ఖాన్ మధ్య చౌసా వద్ద యుద్ధం జరిగింది. ఆ పోరులో షేర్ ఖాన్ తిరుగులేని విజయం సాధించాడు. సోదరుల నుంచి సహకారం అందకపోవడంతో క్రీ.శ. 1540లో బీల్ గ్రామ్ సమరంలో హుమయూన్ షేర్ ఖాన్ చేతిలో చిత్తుగా ఓడిపోయి పదిహేనేళ్ల పాటు ప్రవాసం వెళ్లడంతో షేర్ ఖాన్ సుర్ పాలన మొదలైంది. షేర్ ఖాన్ అసలు పేరు ఫరీద్. యుద్ధ పరాక్రమాలకన్నా పాలనపరమైన సంస్కరణలకే షేర్ ఖాన్ హయాం ప్రసిద్ధమైంది. మాల్యా నుంచి మార్వార్ వరకు ఉన్న రాజపుత్రుల దుర్గాలన్నింటినీ దండయాత్రలో షేర్ ఖాన్ గెలుచుకోగలిగాడు. కానీ కలింజర్ కోటను ముట్టడించే సమయంలో జరిగిన అగ్ని ప్రమాదంలో షేర్ ఖాన్ మరణించాడు. షేర్ ఖాన్ అనంతరం ఆయన కుమారుడు జలాల్ ఖాన్ ఇస్లామ్ షా పేరిట పాలించాడు. క్రీ.శ. 1555లో ఈయన మరణం తర్వాత మరో ముగ్గురు పాలించారు. కానీ ఈ కాలంలో హేము అనే బ్రాహ్మణ మంత్రి చేతిలోనే కీలక అధికారాలు ఉండేవి. బలహీనపడిన సుర్ వంశీకులను క్రీ.శ. 1555లో హుమయూన్ ఓడించి మొఘల్ రాజ్యాధికారానికి పునఃప్రతిష్ఠ చేశాడు. క్రీ.శ. 1556లో గ్రంథాలయం మెట్లమీద నుంచి దిగుతూ హుమయూన్ మరణించడంతో ఆయన కుమారుడు మొఘల్ చరిత్రలోనే మహోన్నత చక్రవర్తిగా గుర్తింపు తెచ్చుకున్న అక్బర్ సింహాసనాన్ని అధిష్టించాడు.

పద్దెనిమిదేళ్లు వచ్చేవరకూ అంటే క్రీ.శ. 1560 వరకు ఔరాంగజాద్ వెన్నుదన్నులతోనే అక్బర్ పాలన సాగింది. క్రీ.శ.1561లో బాజ్ బహదూర్ ను ఓడించి మాల్యాను, క్రీ.శ. 1564లో రాణిదుర్గావతి, మైనారిటీ తీరని ఆమె కుమారుడు బీర్ నారాయణలను పరాజితులను చేసి గర్వతంగ గోండ్వానాలను, క్రీ.శ. 1574-76లో బీహార్, బెంగాల్ లను; క్రీ.శ. 1581లో కాబూల్ ను, క్రీ.శ. 1586లో బలూచిస్థాన్ ను, క్రీ.శ. 1591లో సింధ్ ను, క్రీ.శ. 1592లో ఒరిస్సాను, క్రీ.శ. 1593లో ఖాందేష్ ను, క్రీ.శ. 1595లో కాందహార్ ను, చాంద్ బీబీని ఓడించి అహ్మద్ నగర్ లో కొంత ప్రాంతాన్ని అక్బర్ కైవసం చేసుకొని మొఘల్ సామ్రాజ్యాన్ని విస్తరించాడు. క్రీ.శ. 1556లో జరిగిన పానిపట్ యుద్ధం, క్రీ.శ. 1576లో రాణా ప్రతాపసింహుడిని ఓడించిన హల్దిఘాట్ యుద్ధం అక్బర్ సాధించిన విజయాల్లో పేరెన్నికగన్నవి. తీవ్ర అనారోగ్యంతో 1605లో అక్బర్ మరణించిన తర్వాత అతని కుమారుడు సలీమ్-జహీంగర్ (ప్రపంచ విజేత) పేరిట అధికారాన్ని చేపట్టాడు. జహాంగీర్ పాలనపై భార్య నూర్జహాన్, ఆమె తండ్రి, సోదరుల ప్రభావం అధికంగా ఉండేది. సైనిక శక్తిని, దౌత్యనీతిని సమానంగా ఉపయోగించి జహాంగీర్ పాలన సాగించాడు. మేవార్

రాజు అమర్సింగ్ తో క్రీ.శ. 1615 సంధి కుదుర్చుకున్నాడు. కానీ అహ్మద్ నగర్ కు చెందిన మాలిక్ అంబర్ తిరుగుబాటు మాత్రం జహంగీర్ కు కంటిమీద కునుకు లేకుండా చేశాయి.

క్రీ.శ. 1606లో జహంగీర్ కుమారుడు ఖుస్రూ తండ్రి మీద తిరుగుబాటు చేసి ఓడిపోవడంతో కటకటాల వెనక్కి వెళ్లాడు. నూర్జుహాన్ నేతృత్వంలోని రుఘుంటా చేసిన రాజకీయాల మధ్య జీవిత పర్యంతం నలిగిపోయిన జహంగీర్ క్రీ.శ. 1627లో కాశ్మీర్ లోని బింబర్ వద్ద మరణించాడు. అనంతరం సింహాసనం కోసం జరిగిన పోరులో జహంగీర్ మూడో కుమారుడు కుర్రం విజేతగా నిలిచి, షాజహాన్ పేరిట రాజ్యాధికారం చేపట్టాడు. ఈయన భార్య పేరు అర్జుమంద్ బాను బేగం (ముంతాజ్ మహల్). అధికారం చేపట్టిన వెంటనే జుజార్ సింగ్ నేతృత్వంలో జరిగిన బుందేలుల తిరుగు బాటును షాజహాన్ ఎదుర్కోవాల్సి వచ్చింది. 1632లో షాజహాన్ పోర్చుగీసువారిని ఓడించాడు. క్రీ.శ. 1636లో అహ్మద్ నగర్ ను స్వాధీనం చేసుకున్నాడు. క్రీ.శ. 1652లో కుమారుడైన ఔరంగజేబును దక్కన్ వైస్రాయ్ గా నియమించాడు. క్రీ.శ. 1657లో షాజహాన్ అనారోగ్యం పాలవడంతో ఆయన నలుగురు కుమారుల మధ్య వారసత్వ పోరు మొదలైంది. దారాషికో, షుజా, ఔరంగజేబు, మురాద్ బక్స్ ల మధ్య సాగిన పోరులో ఔరంగజేబు విజయం సాధించి క్రీ.శ. 1658లో రాజ్యాధికారం చేపట్టాడు. మొదటి పదేళ్ల పాలన కాలంలో ఔరంగ జేబు సైనికపరంగా, రాజకీయంగా గొప్ప విజయాలనే చవిచూశాడు. తర్వాత కాలంలో జాట్లు, సత్నామీలు, సిక్కులు ఔరంగజేబుకు వ్యతిరేకంగా తిరుగుబాటు చేశారు. అహోంలను అణచడానికి క్రీ.శ. 1662లో ఔరంగజేబు సేనాని మిర్ జుమ్లా బయలుదేరి వెళ్లాడు. ప్రయత్నంలో కొంతవరకు సఫలమైనా క్రీ.శ. 1663లో మిర్ జుమ్లా మరణంతో అహోంలు తిరిగి స్వాతంత్ర్యాన్ని ప్రకటించుకున్నారు. దక్కన్ పై ఆధిపత్యాన్ని సాధించడానికి సంబంధించి ఔరంగజేబు నాలుగు దశల్లో ప్రయత్నాలు సాగించాడు. దక్కన్ పై ఆధిపత్యం కోసం క్రీ.శ. 1681లో దండయాత్ర చేసిన ఔరంగజేబు వ్యూహాత్మక తప్పిదాలు చేస్తూ.. సంక్లిష్ట పరిస్థితుల్లో చిక్కుకుపోయాడు. క్రీ.శ. 1707లో ఔరంగజేబు మరణం, ఆ తర్వాత వచ్చిన బలహీనమైన వారసుల పాలనల వల్ల మొఘల్ సామ్రాజ్యం పతనమైంది.

ప్రాక్టీస్ ప్రశ్నలు...

1. బాబర్ అనే టర్కీ వదానికి అర్థం?
 ఎ) సింహం   బి) పులి
 సి) మదపుటేనుగు   డి) గద్ద

2. భారత్ పై దండయాత్రకు రమ్మని బాబర్ ను ఎవరు ఆహ్వానించారు?
 ఎ) రాణా సంగా   బి) రాణా ప్రతాప్
 సి) దౌలత్ ఖాన్ లోడీ   డి) మేదినీ రాయ్
3. హుమయూన్ కు ఆశ్రయం అందించిన పర్షియన్ చక్రవర్తి ఎవరు?
 ఎ) సుల్తాన్ షా   బి) షహార్ యార్ షా
 సి) షా తమస్పీ   డి) ఇక్బాల్ మండ్
4. 'దిన్ పన' అనే నగరాన్ని నిర్మించిన రాజు ఎవరు?
 ఎ) బాబర్   బి) హుమయూన్
 సి) షేర్షా   డి) అక్బర్
5. అక్బర్ ముందు స్వచ్ఛందంగా లొంగిపోయిన తొలి రాజపుత్రులు?
 ఎ) హదాస్   బి) సిసోదియాలు
 సి) రాథోడ్ లు   డి) కచ్చువాహులు
6. గుజరాత్ దిగ్విజయ యాత్రలకు చిహ్నంగా అక్బర్ నిర్మించిన ముఖ ద్వారం?
 ఎ) ఫతేపూర్ సిక్రీ   బి) అలయ్ దర్వాజా
 సి) కాబూలీ బాగ్   డి) బులందర్ దర్వాజా
7. ఎవరి ప్రోద్బలంతో బైరాంఖాన్ అక్బర్ పై తిరుగుబాటు చేశాడు?
 ఎ) మాన్ సింగ్   బి) హేమా
 సి) రాణా ప్రతాప్   డి) పీర్ మహ్మద్
8. అక్బర్ సామ్రాజ్యభౌమాధికారాన్ని అంగీకరించని ఒకే ఒక రాజపుత్ర రాజ్యం?
 ఎ) మేవార్   బి) బికనీర్
 సి) మార్వార్   డి) శాకంబరి
9. ఏ మొఘలు పాలకుడి హయాంలో దేశంలోకి తొలిసారిగా పొగాకు ప్రవేశించింది?
 ఎ) ఔరంగజేబు   బి) జహంగీర్
 సి) అక్బర్   డి) షాజహాన్
10. గురు అర్జున్ దేవ్ కు మరణశిక్ష విధించిన మొఘలు పాలకుడు?
 ఎ) అక్బర్   బి) జహంగీర్
 సి) షాజహాన్   డి) ఔరంగజేబు
11. చిత్రకళానైపుణ్యం పుష్కలంగా ఉన్న మొఘలు చక్రవర్తి?
 ఎ) బాబర్   బి) హుమయూన్
 సి) జహంగీర్   డి) షాజహాన్
12. పాలన వ్యవహారాల్లో నూర్జుహాన్ జోక్యానికి వ్యతిరేకంగా తిరుగు బాటు చేసిన మొఘలు మున్నబ్ దారు?
 ఎ) మాన్ సింగ్   బి) ఇతిమద్దాలా
 సి) అసఫ్ ఖాన్   డి) మహబత్ ఖాన్

159. గోల్కొండ రాజ్య రాజధానిని గోల్కొండ నుండి హైదరాబాద్ కు మార్చిన గోల్కొండ సుల్తాను ఎవరు ? (మహమ్మద్ కులీకుతుబ్ షా)

160. ఔరంగజేబు తానీషాను ఏకోటలో బంధించెను ? (దౌలతాబాద్)

14. మొగలు యుగం (క్రీ.శ. 1526 - 1707)

1. మొగలు సామ్రాజ్య స్థాపకుడెవరు ? (బాబరు)
2. మొగలు సామ్రాజ్యం ఎప్పుడు స్థాపించబడినది ? (క్రీ.శ. 1526 లో)
3. ఏ యుద్ధము మొగల్ సామ్రాజ్య స్థాపనకు దోహదము చేసినది ? (మొదటి పానిపట్టు యుద్ధము)
4. బాబరునకు విజయ పరంపరలను సాధించిపెట్టిన సైన్య విభాగమేది ? (ఫిరంగి దళము)
5. మొదటి పానిపట్టు యుద్ధము ఎవరెవరికి ఎప్పుడు జరిగింది ? (క్రీ.శ. 1526 లో బాబరు - ఇబ్రహీంలోడీకి)
6. బాబరు పూర్తి పేరేమి ? (జహీరుద్దీన్ మహమ్మద్ బాబరు)
7. బాబరు ఏ తెగకు చెందినవాడు ? (టర్కీ జాతికి చెందిన 'చగ్ కాషి' తెగకు)
8. బాబరు టర్కీభాషలో రచించిన స్వీయ చరిత్ర పేరేమి ? (తుజక్ - ఇ-బాబర్)
9. కాల్చిహా యుద్ధం ఎవరెవరికి, ఎప్పుడు జరిగింది ? విజేత ఎవరు ? (క్రీ.శ. 1527 మార్చి 17న బాబరు, రాణా సంగ్రామ సింహుడు మధ్య విజేత బాబరు)
10. బాబరు పాలనా కాలమేది ? (క్రీ.శ. 1520 - 1530)
11. బాబరు తరువాత రాజ్యమునకు వచ్చినది ఎవరు ? (హుమాయూన్)
12. హుమాయూన్ పూర్తి పేరు ఏమిటి ? (నసీరుద్దీన్ మహమ్మద్ హుమాయూన్)
13. చౌసా యుద్ధము ఎవరెవరికి మధ్య ఎప్పుడు జరిగింది ? విజేత ఎవరు ? (హుమాయూన్, షేర్షాల మధ్య 1539లో విజేత షేర్షా)
14. హుమాయూన్ షేర్షా చేతిలో పూర్తిగా ఓడిపోయి అజ్ఞాన స్థానమునకు వెళ్ళినది ఏ యుద్ధము తరువాత ? (క్రీ.శ. 1540లో జరిగిన కనూజ్ యుద్ధం)
15. హుమాయూన్ ను ఆదరించి సహకరించిన మౌరళిక చక్రవర్తి ఎవరు ? (షాతమస్సు)
16. హుమాయూన్ ఢిల్లీ సింహాసనాన్ని ఎప్పుడు మరీనోడించి పొందినాడు ? (క్రీ.శ. 1555 లో సికిందర్ షా)
17. హుమాయూన్ వ్యక్తిత్వమునందు గల విశిష్ట లక్షణమేది ? (పట్టుదల)
18. అక్కరు తల్లిదండ్రులు ఎవరు ? (హుమాయూన్ - హమీదాబేగం)
19. అక్కరు ఎప్పుడు ? ఎక్కడ జన్మించాడు ? (క్రీ.శ. 1542. అమర్ కోటలో)
20. హుమాయూన్ పాలనా కాలమేది ? (క్రీ.శ. 1530 - 40 మరియు 1555 - 56)
21. హుమాయూన్ తన పరన మందిరం నుండి దిగుతూ కాలుజారి పడి మరణించింది ఎప్పుడు ? (క్రీ.శ. 1556 జనవరి 26)
22. షేర్షా అసలు పేరేమిటి ? (ఫరీద్)
23. అసహాయశూరడై పులిని చంపినందుకు దక్షిణ బీహారు పాలకుడైన ' బహార్ ఖాన్ లోహనీ ' ఫరీద్ కు ఇచ్చిన బిరుదు ఏది ? (షేర్ ఖాన్)
24. షేర్షా చునార్ దుర్గాధిపతి ఎప్పుడు అయినాడు ? (క్రీ.శ. 1553లో)
25. షేర్షా జన్మస్థలమేది ? (నసరామ్)
26. షేర్షా ఏ జాతీయుడు ? (ఆఫ్ఘను)
27. ఏ యుద్ధం తరువాత షేర్షా ఢిల్లీ పాలకుడైనాడు ? (కనూజ్ యుద్ధం (క్రీ.శ. 1540))
28. షేర్షా ఏకోట ముట్టడిలో మరణించాడు ? (కలింజర్ (క్రీ.శ. 1545))
29. ప్రజాభీష్టాన్ని ప్రధానంగా చేసుకొని ప్రభుత్వ యంత్రాంగాన్ని నిర్మించటానికి ప్రయత్నించిన ప్రప్రథమ భారతీయ ముస్లిం చక్రవర్తి ఎవరు ? (షేర్షా)

30. షేర్షా తన రాజ్యాన్ని ఎన్ని స్కారులుగా విభజించినాడు ? (47)
31. షేర్షా ప్రవేశ పెట్టిన భూమిశిస్తు విధానం ఏది ? (రైల్వారి పద్ధతి)
32. స్కారును పాలించే అధికార్ల పేరేమి ? (ప్రధాన షిక్టార్ , ప్రధాన మున్సిఫ్)
33. షేర్షా మంత్రిమండలిలోని సభ్యులెవరు ? (నలుగురువారు 1) వజీర్ 2) అరీజ్ 3) రసాలత్ 4) ఇన్నా)
34. షేర్షా పాలన యందు ' వజీర్ ' అనగానెవరు ? (ప్రధానమంత్రి)
35. షేర్షా పాలనలోని ' అరీజ్ ' ఎవరు ? (రక్షణ మంత్రి)
36. షేర్షా పాలనలోని ' రసాలత్ ' ఎవరు ? (విదేశాంగ మంత్రి)
37. షేర్షా ఆస్థానంలో రాజశాసనాలను, ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలను పరిశీలించే మంత్రి ఎవరు ? (ఇన్నా)
38. ప్రభుత్వం పట్ల రైతులకు గల బాధ్యతను తెలియజేస్తూ రైతుల నుండి షేర్షా గ్రహించిన పత్రాలేవి ? షేర్షా రైతులకు ఇచ్చిన పత్రాలేవి? (కబోలియత్లు, పట్టాలు)
39. షేర్షా కాలంలో తాలుకా స్థాయి పాలనా విభాగమేది ? (పరగణా)
40. పరగణాలోని ప్రధాన ఉద్యోగులెవరు ? (షిక్టార్ , మున్సిఫ్, పోస్టార్)
41. షేర్షా పాలనలో గ్రామపాలనలో గ్రామ పెద్దలకు సహకరించే ఉద్యోగులెవరు? (పట్వారి - చౌకీదార్ - మక్దన్)
42. ఢిల్లీలోని 'పురాణఖిలా'ను నిర్మించింది ఎవరు ? (షేర్షా)
43. పాలనా విధానంలో అక్షరుకు మార్గ దర్శకుడు ఎవరు ? (షేర్షా)
44. అక్షర్ పూర్తి పేరేమి ? (జలాలుద్దీన్ మహమ్మద్ అక్షర్)
45. అక్షర్ పూర్తి పేరేమి ? (జలాలుద్దీన్ మహమ్మద్ అక్షర్)
46. అక్షరు పాదుషా గా ఎప్పుడు ? ఎక్కడ ? ప్రకటింపబడ్డాడు? (క్రీ.శ. 1556 ఫిబ్రవరి 4వ తేదిన కాలనూర్లో)
47. అక్షరు సంరక్షకుడు ఎవరు ? (బైరాంఖాన్)
48. రెండవ పానిపట్టు యుద్ధము ఎప్పుడు జరిగింది ? (క్రీ.శ. 1556)
49. రెండవ పానిపట్టు యుద్ధం ఎవరెవరికి జరిగింది ? విజేత ఎవరు ? (హెయ్యు - బైరాంఖాన్లకు, బైరాంఖాన్)
50. అక్షరును వీరోచితంగా ఎదిరించి అసువులు బాసిన రాజపుత్ర వనిత ఎవరు ? (రాణీ దుర్గాతి)
51. అక్షరుని వీరోచితంగా ఎదిరించిన రసపుత్రుని పేరు ఎవరు ? (రాణాప్రతాప సింహుడు)
52. అక్షరు సేనాని రాజామాన్సింగ్ రాణా సతాపింహుని ఏ యుద్ధంలో ఓడించాడు? (హల్ది ఘాట్ యుద్ధం క్రీ.శ.1574)
53. అక్షరు స్థాపించిన నూతన మతమేది ? (దిన్-ఇ-ఇలాహి క్రీ.శ.1582)
54. అక్షరు నూతన మతాన్ని స్వీకరించిన ఒకేఒక హిందువు ఎవరు ? (బీహారీమల్)
55. అక్షరు కట్టించిన పూజామందిరం పేరేమి ? (ఇబాదత్ ఖానా)
56. అక్షరు నూతన మతమునకు ప్రధానాధికారి ఎవరు ? (అబుల్ ఫజల్)
57. అక్షరు రాజ్యంలో రాష్ట్రమును ఏమందురు ? (సుబా)
58. అక్షరు తన రాజ్యాన్ని ఎన్ని సుబాలుగా విభజించినాడు ? (15 సుబాలుగా)
59. అక్షరు కాలంలోని సుప్రసిద్ధ పారశీక కవి ఎవరు ? (అబుల్ ఫజల్)
60. అక్షరు ఆస్థాన గాయకుడు ఎవరు ? (తాన్సేన్)
61. అక్షరు సమకాలీకుడయిన హిందీ రామాయణ కర్త ఎవరు ? (తులసీదాస్)
62. అక్షరు ఆస్థాన చిత్రకారులుఎవరు ? (బసవన్ , దసవంత్)
63. సలీమ్ చిస్తీ గౌరవార్ధం అక్షరు నిర్మించిన పట్టణం ఏది ? (ఫతేపూర్ సిక్రీ)
64. అక్షరు నిర్మించిన కట్టడము లేవి ? (బులంద్ దర్వాజ - ఆగ్రా, లాహోరు కోటలు -పంచమహల్, జుమామసీదు - దివాన్ఇఖాస్, దివాన్-ఇ-ఆమ్, ఇబాదత్ ఖాన్)
65. అక్షరు పాలనా కాలమేది ? (క్రీ.శ. 1556 - 1605)

66. అక్కరు ఏ సం॥లో మరణించినాడు ? (క్రీ.శ. 1605)
67. అక్కరు తరువాత సింహాసన మధిష్ఠించిన వారెవరు ? (జహంగీరు)
68. జహంగీరు అసలు పేరేమి ? (సుల్తాన్ మహమ్మద్ సలీం)
69. అబుల్ ఫజల్ను హత్య చేయించినది ఎవరు ? (జహంగీరు)
70. జహంగీరు పై తిరుగుబాటు చేసిన అతని కుమారుడు ఎవరు ? (ఖుస్రూ)
71. జహంగీరు వ్రాసిన స్వీయ చరిత్ర ఏమిటి ? (తుజ్ - కే - జహంగీరీ)
72. జహంగీర్ నూర్జహానుల వివాహం ఎప్పుడు జరిగింది ? (క్రీ.శ. 1611 లో)
73. జహంగీర్ను లోబరచుకొని పారశీకయువతైన నూర్జహాను ఎన్ని సం॥లు మొగలు సామ్రాజ్యాన్ని పాలించినది ? (11 సం॥లు క్రీ.శ.1611-1622)
74. జహంగీరు ఆస్థానానికి వచ్చిన ఇంగ్లండ్ రాయబారులెవరు ? (విలియం హాకిన్స్, సర్ థామస్ రో)
75. జహంగీరు ఆస్థానానికి రాయబారులను పంపిన బ్రిటీష్ చక్రవర్తి ఎవరు ? (మొదటి జేమ్స్)
76. న్యాయగంటను ఏర్పాటు చేసిన మొగలు చక్రవర్తి ఎవరు ? (జహంగీరు)
77. నూర్జహాన్ తన మేనకోడలు ముంతాజ్ మహల్ ని ఎవరికిచ్చి వివాహం చేసింది ? (షాజహాన్)
78. జహంగీరుచే నిర్మింపబడిన అక్కరు సమాధి ఎక్కడ ఉంది ? (సికింద్రా)
79. ఆంగ్లేయులు మొదట వర్తక కేంద్రమును జహంగీరు అనుమతితో ఎక్కడ ఏర్పరచుకొనిరి ? (సూరత్ లో)
80. జహంగీరు పై షాజహాన్ చేసిన తిరుగుబాటును అణచివేసిన మొగలు సేనాని ఎవరు ? (మహబత్ ఖాన్)
81. జహంగీరు ఎప్పుడు మరణించాడు ? (క్రీ.శ. 1627లో)
82. జహంగీరు సమాధి ఎక్కడ ఉంది ? (లాహోర్లో)
83. నూర్జహాను అసలు పేరేమి ? నూర్జహాను ఎవరి కుమార్తె ? (మెహరున్నీసా, ఖోరవాన్ వాస్తవ్యుడు పర్షియా మీర్జా ఘీమాన్ బేగ్ కుమార్తె)
84. నూర్జహాను మొదటి భర్త ఎవరు ? (షేర్ ఆఫ్ డెన్)
85. నూర్జహాన్ తన కుమార్తె అయిన లాక్ష్మీ బేగంను ఎవరికిచ్చి వివాహం చేసింది ? (జహంగీరు కుమారుడైన 'పెరియారు'కు)
86. నూర్జహాన్ లాహోర్ వెళ్ళి తన శేష జీవితాన్ని గడిపిన చింతనలో గడుపుతూ ఎప్పుడు మరణించింది ? (క్రీ.శ. 1645.)
87. మొగల్ వంశీయులలో ఎవరి కాలాన్ని స్వర్ణయుగమందురు ? (షాజహాను)
88. షాజహాన్ మొగల్ సింహాసనాన్ని ఎప్పుడు అధిష్ఠించినాడు ? (క్రీ.శ. 1628లో)
89. షాజహాన్ అసలు పేరేమి ? (ఖుర్రం)
90. షాజహాన్ భార్య ముంతాజ్ మహల్ ఎప్పుడు మరణించింది ? (క్రీ.శ. 1633 జనవరి 17)
91. షాజహాన్ భార్య ముంతాజ్ మహల్ జ్ఞాపకార్థం నిర్మించిన గొప్ప కట్టడం ఏది ? (తాజ్ మహల్)
92. షాజహాన్ పై తిరుగుబాటు చేసిన దక్కను పాలకుడు ఎవరు ? (ఖాన్ జహాన్)
93. షాజహాన్ అహమ్మద్ నగర్ను ఎప్పుడు ఆక్రమించాడు ? (క్రీ.శ. 1633లో)
94. షాజహాన్ కాలంలో మొగలు సామ్రాజ్యం సందర్శించిన ఫ్రెంచి యాత్రికుడెవరు ? (బర్నియర్)
95. మొగలు చక్రవర్తులలో గొప్ప నిర్మాత ఎవరు ? (షాజహాన్)
96. 'భువిపై ఆనందమయ స్వర్గం అంటూ ఉంటే అది ఇదే ' అని ఏ కట్టడం గోడలపై వ్రాసి ఉంది ? (ఎరకోట భవనాలులోని రివానీఖాన్ కట్టడంలోని గోడలపై)
97. ఢిల్లీలోని ' జుమ్మా మసీదు ' ఆగ్రాలోని 'మోతీ మసీదు ' ను నిర్మించింది ఎవరు ? (షాజహాన్)
98. మయూర సింహాసనాన్ని చేయించింది ఎవరు ? (షాజహాన్)
99. షాజహాన్ ఆస్థానంలోని సుప్రసిద్ధ సంస్కృత పండితుడు ఎవరు ? ఆయన వ్రాసిన గ్రంథములేవి ? (జగన్నాథ పండితుడు, రసగంగాధరము, గంగాలహరి)

100. షాజహాన్ పెద్ద కుమారుడు “దారాయ కోల్” వ్రాసిన గ్రంథమేది ? (మహా సముద్ర సంగ్రామం)
101. షాజహాన్ ఆస్థానంలోని చరిత్ర కారులు ఎవరు ? (అబుల్ హమీద్ లాహిరీ, ఇతియత్ ఖాన్)
102. షాజహాన్ పాలనా కాలమేది ? (క్రీ.శ. 1628 - 1656)
103. షాజహాన్ ను బందీ చేసిన అతని కుమారుడు ఎవరు ? షాజహాన్ ఎప్పుడు మరణించాడు ? (ఔరంగజేబు క్రీ.శ. 1666లో)
104. ఔరంగజేబు మొగలు సింహాసనాన్ని ఎప్పుడు ఆక్రమించినాడు ? (క్రీ.శ. 1658 లో)
105. ఔరంగజేబు అసలు పేరు ఏమి ? (మొహిదీన్ మహమ్మద్ ఔరంగజేబు)
106. భారతదేశాన్ని పూర్తిగా మొగల్ సామ్రాజ్యంలోనికి తీసుకువచ్చిన మొగలు చక్రవర్తి ఎవరు ? (ఔరంగజేబు)
107. ఔరంగజేబుచే వధింపబడిన శిక్కుల మత గురువు ఎవరు ? (తేజ్ బహదూర్)
108. హిందూ దేవాలయాలను, పాఠశాలలను ధ్వంసం చేయడానికి ఔరంగజేబు నియమించిన ప్రత్యేకాధికారి ఎవరు ? (దరోగా)
109. మధుర పరిసరాలలోని జాటలు ఔరంగజేబుపై ఎవరి నాయకత్వంలో తిరుగుబాటు చేశారు ? (గోక్లా)
110. ఔరంగజేబుపై తిరుగుబాటును చేసిన మహారాష్ట్ర నాయకుడు ఎవరు ? (శివాజీ)
111. ఔరంగజేబు ఎప్పుడు మరణించాడు ? (క్రీ.శ. 1707లో)
112. ఔరంగజేబు పాలనా కాలమేది ? (క్రీ.శ.1658 - 1707)
113. బుందేల్ ఖండ్ స్వాతంత్ర్యాన్ని ప్రకటించి ఔరంగజేబును ఎదిరించిన బుందేల్ ఖండ్ నాయకుడు ఎవరు? (ఛత్రసాల్)
114. రాజపుత్రులు ఎవరి నాయకత్వములో ఔరంగజేబుపై తిరుగుబాటు చేశారు ? (దుర్గాస్)
115. ఎవరి మరణంతో భారతదేశంలో మొగలుల ప్రాభవం అడుగంటుతున్నట్లు మధ్యయుగం అంతరించినది ? (ఔరంగజేబు)
116. ఔరంగజేబు తరువాత మొగలు సింహాసనాన్ని అధిష్టించిన ఎవరు ? (బహదూర్ షా (లేక) మొదటి షా ఆలం)
117. మొగలు పాలనా విధానానికి మూల పురుషుడు ఎవరు ? (అక్బరు)
118. మొగలుల పరిపాలనలో ప్రభుత్వానికి పెద్ద ఎవరు ? (చక్రవర్తి)
119. మొగలుల ప్రధాన మంత్రి పేరేమి ? (వకీల్)
120. మొగలుల సేనాపతి ఎవరు ? (మీర్ భక్తి)
121. మొగలుల ఆర్థిక మంత్రి పేరేమి ? (దివాన్)
122. మొగలుల న్యాయశాఖ మంత్రి ఎవరు ? (చీఫ్ ఖాజీ)
123. మొగలుల అంతఃపురాధికారి ఎవరు ? (మీర్ సమన్)
124. మొగలుల మతాధికారి పేరేమి ? (చీఫ్ సదర్)
125. పరిపాలనలో అక్బరు ఎవరికి చోటియలేడు ? (ఉలేమాలకు)
126. మొగలుల కాలంలో డారోగా -ఇ-టాప్ కాన్ అనగా ఎవరు ? (రాజభవనం, కోటల రక్షణాధికారి)
127. మొగలు సామ్రాజ్యంలో రాష్ట్ర స్థాయి పాలనా విభాగం పేరేమి ? దాని పాలకుడు ఎవరు ? (సుబా - సుబేదార్)
128. మొగలు పాలనలో జిల్లా స్థాయి విభాగం ఏది ? ఈ విభాగ పాలకుడెవరు ? అతనికి ఏ ఉద్యోగులు సాయం చేస్తారు ? (సర్కార్ , ఫౌజుదార్ సహాయకులు అమల్ గుజార్, ఖజానాదార్)
129. మొగలు పాలనలో తాలుకా స్థాయి పాలనా విభాగం పేరేమి ? దీని ప్రధాన పాలకుడు ఎవరు? అతనికి తోడ్పడే ఉద్యోగులు ఎవరు ? (పరగణా (లేక) మహల్ - షిక్ డార్, సహాయకులు; అమల్ ఫౌద్దార్, కాసుంగో)
130. మొగలుల కాలంలో గ్రామపాలనను నిర్వహించేవారు ఎవరు? వారికి సహాయము చేసే ఉద్యోగులెవరు ? (గ్రామ పంచాయతీ, మక్ డన్, పట్వారీ)
- 131 మొగలాయిల రాష్ట్రంలో పట్టణాధికారి ఎవరు ? (కొత్వాల్)

132. పట్వారీ విధులేవి ? (పంటపొలములు - శిస్తు గూర్చి లెక్కల తయారీ)
133. మక్దీన్ విధులేవి ? (శాంతి భద్రతల పరిరక్షణ)
134. అక్కరు భూమిశిస్తు విధానంలో అతనికి తోడ్పడింది ఎవరు ? (రాజాతోడర్మల్)
135. భూమిని కొలవటానికి అక్కరు ప్రవేశపెట్టిన సాధనం పేరేమిటి ? (జరీత్)
136. మొగలాయిలు భూమిని కొలుచుటకు ఉపయోగించు కొలతత్రాడు ఏది ? (తనబ్)
137. మొగలాయిల కాలంలో చక్రవర్తి పోషించు సైన్యమునేమందురు ? (స్థిర సైన్యము)
138. మొగలాయిల సైనిక విధానము ఏది ? (మున్సబ్దారీ విధానము)
139. మున్సబ్దారీ విధానం అంటే ఏమిటి ? (క్రమ బద్దమైన అశ్వకదళ నిర్వహణ)
140. మున్సబ్దారులు ఎవరికి బాధ్యత కలిగి ఉంటారు ? (చక్రవర్తికి)
141. అక్కరు ఆస్థాన పండితుడు అబుల్ ఫజల్ బిరుదమేది ? (కవిరాజు)
142. అక్కరు ఆస్థానంలోని చిత్రకారుడు ఎవరు ? అతని బిరుదమేది ? (అబ్దుల్ సమద్, రమ్యలేఖిని)
143. అక్కరు ఆస్థానంలోని సుప్రసిద్ధ గాయకులలో గొప్పవాడు ఎవరు ? (తాన్ సేన్)
144. అక్కరు కాలంలో తయారుచేయబడిన పారశీక - సంస్కృత నిఘంటువు పేరేమి ? (పారశీ ప్రకాష్)
145. అబుల్ ఫజల్ వ్రాసిన పారశీక గ్రంథాలేవి ? (అక్కరు నామా, దీనీ అక్కరీ)
146. 'హుమాయూన్ నామా'ను వ్రాసింది ఎవరు ? (గుల్బదన్ బేగం)
147. 'కవిరాయ' అను బిరుదును పొందిన అక్కరు ఆస్థాన కవి ఎవరు ? (బీర్బల్)
148. అక్కరు కాలం నాటి సుప్రసిద్ధ హిందీకవి ఎవరు ? (తులసీదాస్)
149. ఆగ్రాలోని అంధ గాయకుడు సూరదాసు రచించిన గ్రంథమేది ? (సూర్ సాగర్)
150. తబక్త్ - ఇ - అక్కరీ అను చరిత్ర గ్రంథాన్ని రచించింది ఎవరు ? (నిజాముద్దీన్ అహమ్మద్)
151. ఏ మొగలు చక్రవర్తి కాలంలో వాస్తు శిల్పం మహోన్నత స్థితికి చేరుకుంది ? (షాజహాన్)
152. 'చిత్రలేఖనం' మహోన్నత స్థితికి చేరుకొన్నది ఏ మొగలు చక్రవర్తి కాలంలో ? (జహాంగీర్)
153. జహాంగీర్ కాలంలో ప్రసిద్ధి గాంచిన హిందూ చిత్రకారులు ఎవరు ? (బిషన్ దాస్, మనోహర్, గోవర్ధన్)
154. షాజహాన్ ఆస్థానంలోని సుప్రసిద్ధ గాయకుడు ఎవరు ? (లాల్ ఖాన్)
155. ఏ మొగలు చక్రవర్తి కాలంలో లలిత కళలకు విరాదరణ లభించింది ? (ఔరంగజేబు)
156. 'ఫతావా ఇ అలంఘీరీ' అను న్యాయ శాస్త్రమును తయారు చేయించిన దెవరు ? (ఔరంగజేబు)
157. పారశీక చక్రవర్తి నాదిర్షా భారతదేశంపై ఎప్పుడు దండెత్తినాడు ? అప్పటి మొగలు చక్రవర్తి ఎవరు ? (క్రీ.శ. 1739 లో, మహమ్మద్ షా)
158. మొగలు చక్రవర్తుల చివరి వాడెవరు ? (రెండవ బహదూర్ షా)
159. రెండవ బహదూర్ షా ఎప్పుడు ఎక్కడ మరణించినాడు ? (క్రీ.శ.1862 రంగూన్ లో, ఆంగ్లేయుల బందీగా)

శిక్కులు

160. శిక్కు మత స్థాపకుడెవరు ? (గురునానక్)
161. నానక్ శిష్యులనేమందు ? (శిక్కులు)
162. శిక్కుల పుణ్య క్షేత్రమేది ? (అమృతసర్ లోని స్వర్ణ దేవాలయము)
163. శిక్కుల పవిత్ర గ్రంథమేది ? (' ఆదిగ్రంథ ' లేక గ్రంథ సాహెబా .)
164. గురునానక్ ఏ మొగలు చక్రవర్తి సమకాలికుడు ? ఆయన జీవిత చరిత్రను వ్రాసిన శిక్కు గురువెవరు ? (బాబరు, గురుఅంగదుడు)
165. గురు నానక్ ఎప్పుడు ? ఎక్కడ జన్మించినాడు ? (క్రీ.శ. 1469లో పంజాబులోని తల్వండి గ్రామములో)
166. శిక్కుల పుణ్యక్షేత్రమైన అమృతసర్ లోని స్వర్ణ దేవాలయ నిర్మాణాన్ని అమృత సరస్సును త్రవ్వించిన శిక్కు గురువు ఎవరు ? (గురు రామదాస్)